

debatt@klassekampen.no

KRONIKK
& DEBATTVranglest
feministTRANS
Ane Stø

Natasha Alijeva i Kvinnefrontens landsstyre fyrer av mot kvinnebevegelsen (inkludert Kvinnefronten) i mandagens «Feminist javisst»-spalte og beskylder oss for å være lite transinkluderende. For å bygge opp under framstillingen av kvinnebevegelsen gjør hun en ganske drøy vranglesing av mitt innlegg og hevder at jeg «skildrer transpersoner som noe særlig sårbare kvinner må skjermes mot».

Det jeg egentlig skreiv 6. august, var: «Det er også behov for skjerming av kvinner i særlig sårbare situasjoner, som krisesentre, innsatte i fengsel, eller pasienter på sykehus. Hvordan kan vi vite at en dømt voldtektsforbryter som krever å sone sammen med kvinner, faktisk ER trans, når alt som skal til er å krysse på et skjema?» Det åpenbare poenget her er ikke at transpersoner er spesielt truende for sårbare kvinner, men at MENN som er ute etter å begå overgrep, kan benytte loven om juridisk selvidentifisering av kjønn til å få tilgang til kvinner på arenaer der vi er sårbare.

Ane Stø,
leder i Kvinnegruppa Ottar
anamaris@gmail.com

Klasse-
kampen 21.
septemberReplik
til AlijevaTRANS
Torill Nustad

Natasha Alijeva har 21. september en kronikk i Klassekampen med tittelen «Garderobepanikk». Hun siterer budstykker fra et innlegg jeg skreiv i Klassekampen i sommer, og forvrenger hva jeg skreiv og mener. Hele artikkelen kan leses på Kvinnefrontens Facebook-side.

Torill Nustad,
Kvinnefronten
torill.nustad@uit.no

Marked og union

ARBEIDER-
PARTIET

Chr. Anton Smedshaug

I Klassekampen 19. september kommer Ola Innset med en analyse av at Arbeiderpartiets nedtur faller sammen med markedsorienteringen med reformer fra 1978 og framover. Men det poengteres ikke at markedsorienteringen fra 1978 og fram til 1997 skjedde uten at Ap gikk tilbake i stor grad.

Jagland selv satte jo saken på spissen med ultimatumet om 36,9 prosent oppslutning ved valget i 1997. De fikk 35,3, som jo i ettertid sett heller ikke er så galt. I praksis hadde Ap 20 år med reformer uten vesentlig tilbakegang. Gradvis markedsstilpasning og endringer i økonomisk politikk over tid kan neppe sies å være hovedårsak til nedgangen.

Problemene skyldes i større grad tilpasningene etter Berlinmurens fall i 1989 og EFs tilpasning til dette gjennom etablering av EU og de fire friheter ved Maastricht-trakten i 1993. Da var sosialdemokratiet i Nordvest-Europa med som entusiastiske pådrivere og strateger. 1990-tallets sosialdemokrati utviklet markedsorienterte linjeskift som Den tredje vei under Blair og Brown i Storbritannia (1997–2010), og Agenda 2000 med Schröders regjering (1998–2005) i Tyskland.

Ikke minst sistnevnte bidro sterkt til å tilrettelegge for et endret arbeidsliv og markedsorientering gjennom Hartz-reformene.

Etterkrigstidens sosiale markedsøkonomi i Europa gikk raskt over til mer eller mindre ren markedsøkonomi, med moderne sosialdemokrater i førersetet. Av det tyske sosialdemokratiske partiet SPDs gamle slagord «Så mye marked som mulig, så mye stat som nødvendig», stod bare første halvdel igjen.

En tid etter tusenårsskiftet mistet de gamle sosialdemokratier sin regjeringsmakt i land som Sverige 2006, Danmark 2001, Tyskland 2005 og Nederland 2002, etter at de fleste av dem hadde sittet i regjering i løpet av 1990-årene til over tusenårsskiftet – og administrerte store endringer. I Norge fikk Stoltenberg 1 regjering 24,3 prosent i 2001, men da like mye grunnet katastrofale egne reformer.

Mange hadde trodd at finanskrisen i 2007/2008 skulle gi framgang. Men de store nederlagene har fortsatt, som i parlamentsvalget i Nederland (2017), presidentvalget i Frankrike i (2017) og utraderingen av Pasok i Hellas etter landets dype krise.

Modellen som ble utviklet med Maastrichttrakten og den påfølgende støtten til nyliberalismens største suksess, EUs indre marked, har kostet sosialdemokratiet dyrt.

Klassekampen 19. september

Kjernen i sosialdemokratiet er å kunne tilby trygghet gjennom velferdsstaten og økonomisk framgang gjennom arbeidsmarkedet til de mange. Økende usikkerhet i jobbmarkedet

sene oppover for vanlige folk. En sosialdemokratisk modell trenger nasjonalstaten som ramme for å kunne gi vanlige folk et anstendig arbeidsliv, fungerende boligmarked og et verdiskapende næringsliv framfor sterk vekst i eiendomssektoren.

Fri flyt har presset
lønnene ned-
over og bolig-
prisene oppover.

og svak reallønnsutvikling over lang tid har skapt stor frustrasjon. Et sterkt bidrag til dette har vært fri flyt av personer mellom land med store inntektsforskjeller som har presset arbeidsmarkedet i vest, særlig for ufaglærte i håndverk-/bygg-, transport-, renhold-, hotell- og restaurantsektoren.

Samtidig har den sterke etterspørselen ført boligprisene til uante høyder, slik at fri flyt har presset lønnene nedover og boligpri-

Det sjokket som fri flyt over landegrensene har gitt i arbeids- og boligmarkedet, og de medfølgende nyliberalere dereguleringene (eksempelvis Acer, post- og jernbanedirektiv med mer), synes å være langt viktigere for å forklare sosialdemokratisk nedtur enn tidlig markedsstilpasning.

Chr. Anton Smedshaug,
daglig leder, Agrianalyse
og forfatter av boka
«Europa etter EU»
cas@agrianalyse.no

For strenge koronaregler på barsel?

BARSEL
Gro Nylander

Nybakte mødre og gravide er sårbare i krisetider. Sykelig nedtrykthet og depresjon etter fødsel har økt under koronapandemien, ifølge NRK. Kvinner som har født det siste halvåret, forteller om ensomhet fordi fars deltagelse er svært begrenset.

Noen skriver til og med i (Dags)avisen. De forteller om knapp veiledning og omsorg. Mor og barn sendes raskt ut. Bare tre av ti får jordmor hjem på besøk de første dagene, slik de har rett til, forteller Jordmorforbundet leder.

Også engstelige gravide forteller meg at de er redde for å bli liggende alene under en langvarig fødsel, og for ikke å få god nok hjelp.

Norske sykehus har

varierende praksis. Oslo universitetssykehus har innført strenge regler. Partneren – vanligvis far til barnet – får ikke være med på ultralydundervisningen, som gjerne oppleves som en begivenhet. Under fødselen får han først bli med når den er «aktiv», mens kvinnen må være uten hans støtte mye av den – ofte lange og plagsomme – åpningsstiden.

Mye skyldes plassforhold. Kvinnen ligger ofte på «ventestue» sammen med andre som har rier, før hun kommer på egen fødestue. To timer etter at barnet er født, flyttes mor videre til barsel, der hun igjen oftest må ligge sammen med andre. Forståelig at det er lite rom for far. Han må forlate mor og det nyfødte barnet sitt, men får besøke dem om ettermiddagen.

Ikke skyt pianisten – han gjør så godt han kan – på

barene i Ville Vesten skal det ha forekommet slike oppslag. Også føde-barsel gjør sitt beste. Normalt avlaster far personalet et stykke på vei. Uten ham løper de nå enda fortere, med flere oppgaver og hodet fullt av koronaregler.

Hva sier helsemyndighetene? Helsenorge.no fremhever at «Tilstedeværelse av partner i forbindelse med fødsel og barselstid er ... særlig viktig å legge til rette for.» Også FHI nevner spesielt føde/barsel og tilrår: ... nærkontakt kan komme på besøk hvis de er negativ på første SARS-CoV-2-test. De kan holde i hånden, men bør unngå tett ansikt-til-ansikt-kontakt.

Hvor godt begrunnet er de strengeste reglene? Kan de justeres noe, selv med eksisterende plassproblemer? I Danmark får partner uten symptomer – eller testsvaret som viser at han ikke har

COVID-19 – være med under hele fødselen.

Det melder seg noen spørsmål til norske helsemyndigheter:

■ Øker smittefaren om far får være med på hele fødselen, så sant han følger smittevernsreglene, holder seg i ro hos den fødende og har med egen mat og drikke?

■ I Danmark testes alle kvinner når fødselen starter. Er det planer om noe tilsvarende i Norge?

■ Har ikke samlevende par oftest samme smittestatus?

■ Er det mulig å prioritere raske prøvesvar slik at en frisk far trygt kan besøke en frisk mor, slik det var vanlig før pandemien?

Fruktbarheten synker. Bedre kår ved starten av et nytt liv kan gi kvinner økt mot til å få barn.

Gro Nylander,
fødselslege
grnyl@online.no